

Η αμφισβησία και η αμφιθυμία που έχουμε απέναντι στον άλλον που τελικά είναι αμφισβησία και αμφιθυμία απέναντι στον εαυτό μας. Υπάρχει μία υπαρξιακή ανεσιτότητα. Καταλαβαίνεις ότι υπάρχει μόνο μια εστία κι αυτή είναι το σώμα σου, η συνείδηση σου, η σχέση σου με τον άλλο άνθρωπο. Με ενδιαφέρει το πρόβλημα της ταυτότητας γιατί ο άνθρωπος έχει πολλές ταυτότητες οι οποίες ενοποιούνται από την προσωπικότητα. Κάθε συγγραφέας πρέπει να πάρει την ταυτότητα και να τη μεταπλάσει σε προσωπικότητα. Από τη στιγμή που το κάνεις αυτό δημιουργείς ύφος.

ΣΥΔΝΕΥ, Η ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΤΗΣ ΜΟΝΑΞΙΑΣ

Στο ύψος του The Shop Gallery δεν υπήρχε τίποτα. Ήταν μια τρύπα που μαζεύονταν οι άνθρωποι που έκαναν ναρκωτικά. Για μένα ήταν πολύ σημαντικοί άνθρωποι γιατί τους θεωρώ ψυχοπομπούς. Η αλήθεια είναι ότι όλοι χαρακτήρες που διατρέχουν το βιβλίο πέθαναν στην πραγματικότητα έτσι ακριβώς όπως τους περιγράφω. Προσθέτω όμως και μια άλλη διάσταση του θανάτου τους. Το πρόβλημα με τα μυθιστορήματα είναι ότι επιβάλλουν στη ζωή μια ενότητα την οποία δεν έχει. Η ζωή είναι η επικράτεια του τυχαίου. Αυτό το πράγμα ήθελα να δείξω με όλες αυτές τις παράλληλες ιστορίες. Δεν προσπάθησα να δώσω καμιά ενότητα στις φωνές που ακούγονται μέσα σ' αυτά τα στιγμιότυπα. Θέλησα να τα αφήσω στην τυχαίοτητα τους. Να φανεί ότι όλα αυτά είναι συμπτωματικές, στιγμιαίες εκδοχές μιας πολυεδρικής πραγματικότητας. Οι άνθρωποι αυτοί επίσης είναι εκτός από μοναδικοί είναι και μοναχικοί. Ο Λάσκαρης μου είχε πει κάτι πολύ σοβαρό που δεν θα το ξεχάσω ποτέ, ότι το Σύννευ είναι η μητρόπολη της μοναξιάς. Η Αυστραλία είναι ένας τόπος όπου η επικοινωνία γίνεται μόνο οπασμωδικά, σε στιγμές κρίσης. Η πρόσωπο με πρόσωπο σχέση απουσιάζει. Οι Αυστραλοί ίσως λόγω του συγκρούσεων που υποβόσκουν ανάμεσα στους πληθυσμούς, ακόμα δε περισσότερο λόγω της ενοχής που νιώθουν για τον τρόπο που κατέστρεψαν τις παραδοσιακές κουλτούρες δεν μπορούν να επικοινωνήσουν. Είναι η χώρα των μονολόγων. Δεν έχουμε καταφέρει ακόμα να φτιάξουμε μια εθνική αφήγηση που να ενοποιεί την πολυπολιτισμική κοινωνία και μέσα σε αυτήν την αφήγηση όλοι οι άνθρωποι να αυτοαναγνωρίζονται.

ΩΤΑΚΟΥΣΤΗΣ»

Τα τετράδιά μου είναι γεμάτα με μικρά σημειώματα. Είμαι όπως θα έλεγε ο Καβάφης, ωτακουστής. Μου αρέσει να ακούω τι λένε οι άλλοι. Στο βιβλίο ακολουθώ την γλώσσα των απλών ανθρώπων κατά λέξη. Μαθαίνουμε την αγγλική γλώσσα μέσα από τα βιβλία, μέσα από την κανονική της χρήση. Εμένα με ενδιαφέρει το εξωκανονικό, το αντιγραμματικό. Ήταν κάτι που προσπάθησα να κάνω και στο προηγούμενο βιβλίο «Οι Δαίμονες των Αθηνών» και δεν το κατάλαβαν πολλοί. Ήδη από το 1995 άρχισα να κρατάω σημειώσεις από τις συζητήσεις μου με διάφορους ανθρώπους. Περίεργες σχέσεις. Κάποιοι με έβριζαν γιατί από την προφορά μου καταλάβαιναν ότι δεν ήμουν ένας από αυτούς.

Το κοινωνικό πρωτόκολλο είναι πολύ έντονο στην Αυστραλία. Ειδικά στον πανεπιστημιακό χώρο. Με ενδιαφέρει η παρουσία των σκιών σε μια Αυστραλία που είναι τόσο καθαρή, τόσο διάφανη. Νομίζω ότι πολλοί συγγραφείς στην Αυστραλία θεωρούν ότι οι σκιές της κοινωνίας είναι πολιτικής υφής. Εγώ δεν το πιστεύω αυτό. Οι σκιές που υπάρχουν είναι η τεράστια ανασφάλεια που νιώθουν πολλοί άνθρωποι στην Αυστραλία μπροστά στο α-γνώσιμο του περιβάλλοντος. Εμείς δεν έχουμε τη φιλοσοφία των μονοπατιών του τραγουδιού. Για τους αυτόχθονες η Αυστραλία είναι ένας χώρος γνώριμος, ένας χάρτης που μπορούν να τον ακολουθήσουν. Όταν πας στην Ευρώπη έχεις ένα συμβολικό χάρτη της πραγματικότητας όποιος συνεξελίσσεται με τον πραγματικό. Δηλαδή όταν πας στη Γερμανία καταλαβαίνεις ότι αυτό είναι ένα μέρος που έζησε ο Γκαίτε, που έζησε ο Μπετόβεν. Εδώ δεν το έχουμε αυτό το πράγμα. Εδώ πρέπει να βάλεις αυτές τις συμβολικές σημαδούρες για να μπορέ-

Ήρθα στην Αυστραλία ολοκληρωμένος σαν προσωπικότητα, ολοκληρωμένος επαγγελματίας, δεν μου έλειπε τίποτα. Με οδήγησε η περιπέτεια και μια περιέργεια. Θα μπορούσε να έχει τραβήξει για την Χιλή.

Όλοι αυτοί οι άνθρωποι που συνάντησα, δεν ξέρω αν ήταν η τύχη μου ή ατυχία, ήταν άνθρωποι που υπέφεραν. Το πάθος τους οδηγούσε σε περίεργες συμπεριφορές. «Το κακό είναι η μορφή που παίρνει η ευσπλαχνία του θεού μέσα στην ιστορία», έλεγε η Σιμόν Βέλ.

σεις να προσανατολιστείς ειδάλλως χάνεσαι. Για μένα αυτές οι σημαδούρες ήταν άνθρωποι που συνάντησα εδώ και μου είπαν ιστορία τους. Οι αφηνιαστικές υπάρξεις, υπάρξεις που δεν φανταζόσουν ποτέ ότι θα συναντούσες.

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ

Ταυτόχρονα υπάρχει μια παράλληλη ιστορία. Η σχέση μου με τον Αρχιεπίσκοπο Στυλιανό. Αμφίβολη και αμφιθυμη. Τον θυμάμαι να διασχίζουμε το δρόμο και να συζητάμε για το βιβλίο δογματικής που θα ήθελε να γράψει. Οι συζητήσεις μας και ταυτόχρονα το τραύμα του αφηγητή όταν ο Στυλιανός τον αποκρύπτει. Μέχρι τότε ο αφηγητής έχει μια αίσθηση παραδείσιας ενότητας με το χώρο του. Όλοι αυτοί οι άνθρωποι που συνάντησα, δεν ξέρω αν ήταν η τύχη μου ή ατυχία, ήταν άνθρωποι που υπέφεραν. Το πάθος τους οδηγούσε σε περίεργες συμπεριφορές. «Το κακό είναι η μορφή που παίρνει η ευσπλαχνία του θεού μέσα στην ιστορία», έλεγε η Σιμόν Βέλ. Δεν μου αρέσει το αλιοβερσίσι. Θέλω τα βιβλία να τα ανακαλύπτεις όταν κατανοείς τα προβλήματα που έχουν θέσει. Τα τρία βιβλία που έχω γράψει στα αγγλικά συζητούν την αντιμετώπιζον τρία προβλήματα. Πρώτα, της μνήμης, το βιβλίο για τον Λάσκαρη, του παρόντος με τους «Δαίμονες των Αθηνών», και τέλος αυτό το αμάλγαμα του ενορατικού ρεαλισμού που συνδέει το παρελθόν και το παρόν σε ένα είδος χώρου που είναι ο συμβολικός χώρος της ανθρώπινης συνείδησης. Προσπαθούμε πάντα να αποφύγουμε την δυσάρεστη. Νομίζουμε ότι η γραφή είναι ένα είδος αναγνώρισης. Ένα είδος καθαρικής λύτρωσης από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε. Η γραφή πρέπει να επιδεινώνει την υπαρξιακή σου ανομία. Όσο πιο άσχημα σε κάνει να αισθάνεσαι τόσο καλύτερα γιατί την γραφή την ίδια. Τότε φτάνεις στα υπαρξιακά σου κενά, εκείνα που προσπαθείς να καλύψεις και μόνο ένας άνθρωπος έξω από σένα μπορεί να σου τα δείξει και να σου βάλει ένα καθρέφτη μπροστά σου. Γι αυτό στο τέλος ο αφηγητής χάνεται και πρωταγωνιστής γίνεται ο ίδιος ο δρόμος. Η πραγματική φύση η δική μας είναι ο δρόμος.

ΟΝΤΑ ΑΤΕΛΗ, ΠΑΡΑΔΟΞΑ, ΑΝΤΙΝΟΜΙΚΑ

Συνήθως έχουμε μια τάση να εξωτικοποιούμε τους Έλληνες. Τους τοποθετούμε σαν εξωτικά πουλιά σε ένα μουσείο της ιστορίας. Εγώ ήθελα της τους παρουσιάσω ως όντα σημερινά τα οποία ταλανίζονται από τα ιστορικά τους προβλήματα. Όχι απλώς ταλανίζονται, βασανίζονται, καταρρέουν, διαλύονται, δεν έχουν απαντήσεις. Είναι σημαντικό να τους παρουσιάσουμε σαν ζωντανά όντα, ατελή, παράδοξα, αντινομικά, όντα

που στρέφονται εναντίον του εαυτού τους, που δεν ξέρουν ποιος είναι ο εαυτός τους. Η αντίληψη πολλών Ελλήνοαυστραλών συγγραφέων είναι ότι οι Έλληνες έχουν κάποιο είδος αόρατο κέντρο. Εγώ δε νομίζω ότι υπάρχει κάτι τέτοιο τουλάχιστον η γενιά μου έχει βασανιστεί από τέτοιου είδους απώλειες και απουσίες. Αυτό το κέντρο ουσιαστικά δεν υπήρξε ποτέ στην Ελλάδα. Δεν έχουμε καταλάβει την σημασία των δερματίνων χιτώνων που φοράμε γιατί είμαστε γυμνοί απέναντι στην ιστορία. Αυτό που είδα στην Αυστραλία με τους Έλληνες ήταν η έκθεση του εαυτού τους, την παντελή απογύμνωση του εαυτού από κάθε βεβαιότητα. Αυτό προσπάθησα να το βάλω στους ελληνικούς χαρακτήρες που εμφανίζονται στο βιβλίο. Άνθρωποι που ζουν σε μία μετέωρη ύπαρξη. Πολλοί απ' αυτούς, παρόλο που τους θεωρούμε γραφικούς, είχαν τη δύναμη και πολλές φορές την αμεριμνία, να κοιτάξουν την άβυσσο και να δουν την καταστροφή τους. Συνήθως όταν περιγράφουμε την ύπαρξη των Ελλήνων στην Αυστραλία χρησιμοποιούμε ένα θριαμβικό λόγο... ήρθαν εδώ τους καταδίωξαν και τελικά νίκησαν. Και όμως υπήρχε μια εσωτερική διαμάχη στον εαυτό τους. Δεν ήταν ο νότος, η επιθυμία να πάω πίσω. Ήταν η γνώση ότι δεν μπορείς να πας πίσω. Για αυτό λέω ότι ο συμβολικός ήρωας των χαρακτήρων αυτού του βιβλίου δεν είναι ο Οδυσσεύς αλλά ο Αινείας. Ο Αινείας γνωρίζει ότι δεν μπορεί να πάει πίσω. Δεν υπάρχει πίσω. Η πόλη του έχει εξαφανιστεί. Πρέπει να φτιάξει μια καινούρια πόλη, πρέπει να επινοήσει τον εαυτό του ως νέο άνθρωπο. Οδυσσεύς ξέρω ότι πρέπει να πάει σπίτι του, ότι έχει μια γυναίκα που τον περιμένει. Όταν βρίσκομαι σε δύσκολες στιγμές εδώ στην Αυστραλία πάντα τραγουδώ την Αινειάδα, την μελαγχολία του ανεπίστρεπτου.